

Večernik

»JUTRA«

Leto IV. (XI.), šte. 39

Maribor, ponedeljek 17. februarja 1930

Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejemnik v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglaš. po tarifu

Oglaš. sprejema tudi oglašni oddelak »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Sredozemski Locarno

ENERGIČEN NASTOP FRANCIJE NA LONDONSKE KONFERENCI. —
POGAJANJA ŠE VEDNO V ZASTOJU.

LONDON, 17. februarja. Pomorska razorožitvena konferenca je še vedno pod vtisom francoske spomenice. Splošen vtis v posameznih delegacijah je ta, da je vsled objave francoske spomenice nastopil v pogajanjih začasen zastoj in je postavljena londonska konferenca nepričakovano pred ovire, ki jih bo le s težavo mogoče premostiti. Zlasti angleških delavskih krogov se je polastilo neprikrto razburjenje. Čisto odkrito zatrjuje, da je Francija s svojo spomenico objavila oboroževalni ne pa razorožitveni program.

»Daily Herald« pripominja k temu, da ima francoski program v načrtu podvojitve dosedanjih sil na morju. Zdi se, da je Francija le zato energično nastopila s svojimi zahtevami, da izsili čimprej

sredozemski Locarno.

»Daily News« pišejo, da je Francija jasno dokazala in pokazala, da hoče za vsako ceno postati vojaška in pomorska vevlast prvega reda. Ni pa še gotovo, ali bo francoska delegacija vztrajala pri svoji spomenici. Ako Francozi ne odnehajo, potem je usoda londonske razorožitvene konference zelo negotova.

NEW-YORK, 17. februarja. Državni podtajnik Cotton je po konferenci s predsednikom Hooverjem izjavil, da je ameriška delegacija kljub težavnemu položaju konference še vedno optimistična in je prepričana, da bo dosežen ugoden uspeh. Če ne bo drugega uspeha, pa bo imela ta konferenca vsaj to dobro stran, da bo l. 1935 tekmovalno oboroževanje na morju prenehalo.

Ob otvoritvi nove železnice

iz Rogatca v Krapino, ki je bila na slovesen način izvršena včeraj, je treba, da se nekoliko ozremo na stanje naših železniških zvez in naprav v celoti državi, ki predstavljajo danes nedvomno ogromno vrednost — na podlagi najbolj objektivnih cenitev — svojih 18—20 milijard dinarjev. Železnica je danes pri nas obenem tudi največji delodajalec. Zato je naravno, da je dolžnost uprave naših železnic, da skrbi za izpopolnjevanje podjetja v materialnem pogledu, istotako pa, da skrbi za socialne ustanove, ki so potrebne, prepotrebne z ozirom na veliko število zaposlenih uradnikov, uslužbenecv in delavcev. Podjetje je pravilno decentralizirano in ima svoja upravna središča v sedežih vozlov prometne mreže, Ljubljani, Zagrebu, Subotici, Novem Sadu, Beogradu, Sarajevu itd. V teh centrih dela na tisoče in tisoče ljudi. Čujemo, da se pripravlja reorganizacija zlasti bolniške preskrbe v skladu z načeli modernega zdravstva.

Glede izpopolnitve železniškega omrežja in železniških naprav v materialnem pogledu, se vidite jasno dve tendenci: na eni strani se skuša čim bolj razširiti širokotirna mreža in zvezati že obstoječe železniške proge z novimi zvezami. Edino na ta način bo mogoče priti do boljše centralizacije prometa v posameznih železniških direkcijah. Treba imeti pred očmi, da so se železnice po raznih delih naše današnje države gradile pod različnimi sistemi. Vodilna ideja pri vseh je bila čim večja koncentracija. Z ustanovitvijo nove države so nastala nova središča, ki nujno zahtevajo izvedbo koncentracije železniškega prometa po potrebah dotičnih središč odnosno po gospodarskih pogojih dotičnih pokrajin.

Ozkotirne železnice se več ne grade, ker je njihova praktična vrednost zmanjšana zlasti radi pretovarjanja blaga. V krajih, kjer so terenske prilike ugodne, se bodo mesto železnic gradile dobre avtomobilske ceste, ki bodo s prometom z motornimi vozili zadoščale potrebam dotičnih krajev.

Izpopolnjevanje uprave v smeri poenostavljenosti in čim večje avtonomije posameznih direkcij je daljna naloga železniške uprave. Zastareli upravni način mora povsod izginiti. Na podlagi študija razmer v Franciji in s pomočjo strokovnjakov iz Francije, bi se naj francoska železniška uprava prilagodila našim prilikam v skladu z našimi potrebami. Ministrstvo za promet je podvzelo tudi korake, da se bodo od časa do časa pošiljali naši dobro kvalificirani nameščenci železnic na potovanja v nam priateljsko inozemstvo, da spoznajo tamošnje prilike, in nasprotno bodo klicani strokovnjaki iz inozemstva k nam. Pri pomniti treba, da je francoska železniška uprava danes nesporno najboljša in najpopolnejša. Reorganizirati treba tudi glavno kontrolno in modernizirati

Austrijsko-rimska pogodba pred parlamentom

DUNAJ, 17. februarja. V četrtek se bo vršilo prvo čitanje prijateljske in razsodiščne pogodbe Avstrije z Italijo. Tirolski poslanci, ki so nameravali pri tej priliki sprožiti južnotirolsko vprašanje, so sedaj opustili svojo namero. Zvezni kancelar dr. Schober jim je dal namreč zaupna pojasnila o svojih razgovorih z Mussolinijem glede kurza italijanske politike na južnem Tirolskem.

Primo de Rivera u Italiji

MILAN, 17. februarja. Čisto neopazeno je prispel v San Remo bivši španski diktator, general Primo de Rivera in se nastanil pri neki španski družini. General ostane v San Remu dalj časa.

Potres na Kreti

ATENE, 17. februarja. Na otoku Kreti so napravili močni potresni sunki velika opustošenja. V mnogih vaseh se je porušilo več hiš, v nekaterih so vse v razvalinah. Posebno težko je prizadeta Kandia. V zadnjih 24 urah sta se pripetila dva nova potresna sunka, ki sta poškodovala skoro vse hiše v mestu. Večina prebivalcev je pobegnila iz mesta. Na otoku vlada velikansko razburjenje. Prebivalci se ne upajo vrniti v svoje domove in prenočujejo na prostem. Vas Skulani je bila pri potresu popolnoma porušena, v vasi Guves je bilo ranjenih več oseb.

Tri smrtni obsodbe

NEWYORK, 17. septembra. Trije kaznjenci državne kaznilnice v Au-

da bo njeno poslovanje čim bolj ekonomično, enostavno in hitrejše ter da bo odgovornost razdeljena čim bolj na široko.

Izgradnja železniških naprav je isto tako v programu vlade. Z izgradnjo drugega koloseka od Beograda do Novske se bo mogla vožnja na progi Ljubljana—Zagreb—Beograd pospešiti in kolikor mogoče omejiti nesreče, ki so bile v zadnjih letih na dnevnem redu. S polaganjem tračnic težkega sistema bo mogoče povečati brzino vožnje na 80 km na uro, tako da

burnu, kjer je prišlo nedavno do težkega upora, so bili obsojeni v smrt na električnem stolu, ker so o priliki upora umorili nekega svojega tovariša, ki se ni hotel pridružiti uporu.

Zaroka Horthyjeve hčerke

BUDIMPEŠTA, 17. februarja. Kakor se zatrjuje, se bo grof Julij Karolyi v kratkem zaročil s hčerko državnega upravitelja Horthyja, ločeno grofico Lay. Sin državnega upravitelja Nikolaja Horthyja je, kakor znano, poročen s hčerko grofa Julija Karolyia.

Apanaža italijanskega prestolonaslednika

RIM, 17. februarja. V proračunu za leto 1930/31 bo vnešena za italijanskega prestolonaslednika letna apanaža v znesku 3 milijone lir. Dosedaj je znašala apanaža 2 milijona. Ker pa se je princ Umberto med tem poročil, bo na temelju zakona iz l. 1925 njegova apanaža povišana za milijon lir.

Četrto gledališče v Sofiji

SOFIJA, 17. februarja. Sofija je dobila sedaj svoje četrto gledališče, ki je nastanjeno v poslopju »Slobodnega teatra«. Novo gledališče bo gojilo le operete in komične opere. Ravnatelj je znani bolgarski gledališki strokovnjak Stajkov. Prva predstava bo »Boccaccio«.

130 potresnih sunkov v 24 urah je doživel grški otok Psara dne 13. tm. Prebivalstvo je vsled ponovnih potresov na otoku v večnem strahu in v kljub mrazu stanuje izven hiš.

se bo vožnja iz Beograda v Zagreb skrajšala za eno in pol ure in bo mogoče uvesti nov vozni red. Ista tendenca je tudi na ostalih progah iz ometnih ozirov in iz ozirov štednje. Izgradnja mostu pri Pančevu, mostu čez Savo pri Zagrebu, nove Unske proge, kar vse se bo izvršilo tekom prihodnjih let, je nadaljni korak v izpopolnjevanju našega železniško-prometnega omrežja. Upamo, da ne bomo ostali na pol poti, ampak da se bodo vsa ta dela z vso energijo nadaljevala.

Nemški poslanik u Beogradu težko zbolel

BEOGRAD, 17. februarja. Nemškega poslanika dr. Köstra so morali v soboto prepeljati v sanatorij na Vračaru, kjer je bila takoj izvršena operacija slepiča. Čeprav se je operacija popolnoma posrečila, pa je položaj poslanika vsled močne temperature še vedno resen.

Grobovi rodbine Varus najdeni

RIM, 17. februarja. Pri Tivoliju so izsledili več zelo dobro ohranjenih grobov iz tretjega stoletja pred Kristom. Med drugimi so odkrili tudi grobove rodbine rimskega vojskovođe Varusa, ki je bil v Tentoburškem lesu popolnoma poražen.

Otvoritev proge Rogatec — Krapina

Ob velikem navdušenju prebivalstva, ki je vzdolž vse proge okrasilo svoje hiše z zastavami in zelenjem, je privozil včeraj prvi vlak s povabljenimi gosti iz Krapine v Rogaško Slatino, danes pa je odprt že redni promet. Slovesni otvoritvi so prisostvovali prometni minister inž. Radivojevič, ban inž. Serneck, podban dr. Pirkmajer, mariborski pomožni škof dr. Tomažič, komandant dravske divizije general Tripkovič, pomočnik železniškega direktorja v Ljubljani, inž. Klodič, ljubljanski poštni direktor g. Gregorič, ljubljanski podžupan prof. Evgen Jarc, mariborski župan dr. Juvan, župani iz Celja, Ptuja in Rogaške Slatine in zastopniki raznih gospodarskih korporacij.

Na vsah postajah so pozdravile prvi vlak in došle goste velike množice naroda in mladina z zastavami. Blagoslovitev proge je izvršil zagrebški naškof dr. Bauer v Krapini, nakar je imel kratak govor, v katerem je naglašal dolgotrajno borbo za to progo, ki je bivši avstro-ogrski režim nikakor ni hotel graditi. Morala je priti Jugoslavija, da se je uresničila ta ideja. Želi, da bi to važno sredstvo, ki tvori materialno vez med Slovenci in Hrvati, oba stara brata zbližala in ujedinila tudi duhovno. Govorila sta še mariborski pomožni škof dr. Tomažič in inž. Klodič, nakar je prometni minister otvoril progo. Raztrgal je trak, ki je bil razpet med dvema okrašenima lokomotivama in vlak je zavozil na novo progo.

Ob 1.15 je privozil v Rogaško Slatino, kjer je pozdravil goste imenom občine župan g. Stanko Sentjunc, ravnatelj zdravilišča dr. Šter in prometni minister pa sta govorila o pomenu nove proge in splohi komunikacij. Komunikacije naj stvorijo pri nas močno nacionalno celoto, mesto konkurence naj nastopi kooperacija, mesto borbe sodelovanje. Le tako je zasiguran napredek vsega naroda. Godba je zasvirala državno himno, narod je viharno vzklikal kralju in ujedinjeni domovini. Z banketa, ki se je vršil potem, je bila odposlana kralju med velikim navdušenjem gostov udanostna brzojavka.

Na rešilni postaji

kjer vlada včasih neverjetna nervoza, se že sedem noči ni oglašil klic na pomoč, kar je v kroniki te ustanove osamljen slučaj. Tekom včerajšnjega dne se ni do večera pripetila nobena neizgoda, kar je za nedejsko kroniko tudi značilno.

Gospodarsko preganjanje Slovencev v Italiji

NARAVNE GOSPODARSKE POSLEDICE ITALIJANSKE ANEKSIJE. — UMETNO POSPEŠEVANJE PROPADANJA. — PRED USODNO KATASTROFO.

Kakor je fašizem obsodil slovensko ljudstvo na Primorskem na smrt v političnem, kulturnem in narodnem oziru, tako in še bolj neizprosno zasleduje tudi drugi pomožni cilj — uničiti ga gospodarsko. Gospodarsko propadanje naših tamkajšnjih ljudi je sicer deloma v zvezi s splošnim gospodarskim propadanjem Italije, deloma pa je docela svojevrstno in umetno pospeševano. Razvoj navzdol, v neizbežni polom, pa gre tako naglo, da bomo v nekaj letih doživeli katastrofo, kakršne slovenska zgodovina gotovo ne pomni.

Prvi gospodarski udarec je zadala primorskim Slovincem že sama okupacija in aneksija Primorja po Italiji. Dežela, ki po ogromni večini ni prikladna za poljedelstvo, se je za časa Avstrije preživljala od vina, sadja, sočivja in od gozdov ter živine. Bliška, vipavska, kraška in istrska vina so se prodajala v Gorico, severno Laško dolino, na Pivko, Kranjsko, posebno v Ljubljano in na Gorenjsko, v Trst in druga primorska mesta ter tudi dalje proti severu, na Dunaj, v Prago, Brno itd. Prav tako se je odpravljalo v mesta in na sever tudi sadje, posebno južno in zgodnje sočivje, ki je imelo na vseh trgih precej visoko ceno. Po okupaciji in aneksiji je domača tržišča v Gorici, Trstu in po drugih mestih pričelo poplavljal vino, sadje in sočivje in stare Italije, s katerim domače v cenah ni moglo in tudi še danes ne more konkurirati, ker so pridelovalni stroški tu neprimerno večji kakor tam. Severna tržišča, v Sloveniji in drugod, je pa zaprla državna meja s carinami, šikanami itd. Glavni pridelek Primorske je tedaj izgubil možnost prodaje: izpodrinil ga je dovoz iz Italije in cene so padle pod minimum.

Tej katastrofi se je pridružila suša zadnjih let, ki je skoraj docela uničila tudi živinorejo. Vsled pomanjkanja sena so bili živinorejci primorani prodati živino za vsako ceno in danes nimajo več denarja, da bi si nabavili drugo. Od vsega je ostal samo še gozd, tam kjer ga je še sploh kaj bilo. Da bi se moglo preživeti in ubraniti lakote in da bi moglo plačevati davke, ki so tako visoki kakor v nobeni drugi državi v Evropi, so je prebivalstvo lotilo izsekavanja gozdov. Ker v Italiji ni zaščite ali je vsaj, v kolikor je, nezadostna, je sekira pela po primorskih gozdovih v zadnjih letih tako, da so ponekod ostala docela gola tla.

Zaloga se je skrčila na minimum in v par letih bodo primorski gozdovi izsekani do golega. S tem bo pa izčrpan tudi še poslednji vir dohodkov. Ponekod je že danes večina kmetov tako zadolžena, da ni niti najmanjšega upanja na rešitev. V dveh, treh letih bodo stotine in stotine slovenskih kmetij prodane na dražbi za vsako ceno, kajti vrednost posestva se je od l. 1921. do 1930. skrčila na četrtino in še bolj.

Vse to pa so le posledice splošnega stanja, torej naravne posledice, druga pa so umetni vzroki gospodarskega propadanja, povzročeni namenoma po fašističnem režimu. Da bi Slovence gospodarsko upropastili, uklonili ali prisilili, da se izselijo, so jim onemogočili vstop v vsako, kakršnokoli službo. Slovenec v Italiji ne more danes postati več niti cestar, delavec v tovarni ali v pristanišču, še manj pa seveda občinski, privatni ali državni namestnik ali celo uradnik. Kadar mu propade dom, se mora brezopojno izseliti ali pa pogine od lakote sredi ceste. Vse javne službe, vsa privatna mesta, vse funkcije do najnižjih so v rokah priseljenih fašistov iz Južne Italije, Sicilije, Kalabrije, Sardinije itd. Niti Italijan domačin iz Trsta ali Gorice ne more na Primorskem dobiti mesta in mora tedaj kot nezanesljiv in nezaželen deliti s Slovincem isto usodo — iti s trebuhom za kruhom!

Da bi gospodarski propad Slovencev še bolj pospešili, so pa fašisti naložili prebivalstvu tudi vsa lokalna upravna bremena. Ustanovili so, kakor znano, občine z dekretiranimi župani-uradniki, ki vzdržujejo povsod velikanske občinske pisarne s po 5 do 10 in še več uradniki, slugami itd. Vsi ti prejemajo plačo, ki znaša od 500 do 2000 lir iz občinskih doklad, iz teh doklad se pa plačujejo tudi vse naprave cest, nove napelave elektrike, vsa ostala javna dela, tajna policija itd. itd. V nekaterih občinah, ki so imele prej še prebitek, znašajo po dveh, treh letih fašističnega občinskega gospodarstva dolgovi že po 1.000.000 in več lir! Tako se gospodarsko slanje našega ljudstva v Italijo bliža strašni katastrofi, ki bo, če ne pride prej do kakršnekoli rešitve, upropastila še zadnjo odprano možnost. Naša zemlja bo prešla v tujo last, naše ljudstvo se bo razžalo po vsem svetu in o nas bodo pričali samo še zapušteni grobovi.

bi jo vpeljal v drugega. V Mariboru bo v petek odigral spored, ki ga je dal nedavno na svojem prvem dunajskem koncertu. Od slovenskih skladateljev ima na sporedu Suk-Marakovo »Ljubavno pesem« in sloviti Dvořakov »Slovanski ples« v A-duru. Mozart je zastopan s svojim nesmrtnim violinskim koncertom št. 4 v D-duru in pa s karakterističnim »Turškim maršem«, katerega je predelal Prihodov stalni spremljevalec Charles Cerné. Slišali bomo tudi Goldmarkov violinski koncert v A-molu. Višek večera pa bo Paganini, in sicer od samega Prihoda prirejene »Bravure varijacije« na skladbo: »Nel cor più non mi sento«.

Ljudska univerza v Mariboru. (Apolo kino).

Danes, 17. februarja, ob 8. zvečer: »Japonska moderna žena«. Predava Japonka ga. Kondo Kawasse Tsuneko iz ugledne rodbine iz Tokija. Čudovit je razvoj, ki ga je doživela japonska žena! Pred nekaj desetletji je še tičala globoko v srednjem veku in sedaj si utira pot k enakopravnosti z isto energijo, kot njena zapadna sestra. Okrasil bo še posebno večer njen nastop v narodni japonski noši. Predprodaja vstopnic je v polnem teku.

Nalezljive bolezni v Mariboru.

Mariborskemu mestnemu fizikatu je bil od 8. do 14. februarja prijavljen od nalezljivih bolezni samo 1 slučaj obolelosti za škrlatinko.

Mariborski in dnevni drobiž

Za začasnega ravnatelja splošne bolnice v Mariboru

je imenovan g. dr. Mihael Podlesnik, dozdaj sreski sanitetni referent za Maribor levi breg. —

Iz zdravniške službe.

Sanitetni inspektor g. dr. Ivan Jurečko pri banski upravi v Ljubljani je imenovan v isti lastnosti k banski upravi v Nišu. —

Zanimiva volitev v sreski kmetijski odbor

se je vršila včeraj 16. tm. iz obč. kmetijskega odbora za občine Lajteršberg, Vosek in Sv. Marjeta. Soglasno je bil izvoljen za odbornika v sreskem kmetijskem odboru ugledni posestnik g. Ivan Janžekovič iz Lajteršberga, njegovim namestnikom pa g. Anton Šuman, posestnik in poštar v Sv. Marjeti. Vidi se, da ljudstvo voli v važne odbore res sposobne ljudi in ne podlega več parolam politične agitacije. —

Na mostu med Pesnico in Lajteršbergom,

na državni cesti preko Pesnice, je še danes, v 12. letu po prevratu, nemški napis. Mislimo, da bi se bil v tem času pač že dal nadomestiti slovenskim. Kaj si naj naši slovenski ljudje severno od Maribora, ki so v nemščino itak že zelo zaljubljeni, mislijo o vrednosti slovenskega jezika, če to vidijo? Morda je stvar malenkostna, pa tudi malenkosti mnogokrat igrajo v psihološkem pogledu veliko ulogo. —

Akcija za novo šolo na Pesnici.

Ker ste šoli v Spodnji Kungoti in v Jarenini prenapolnjeni in je nujna potreba za razširjenje obeh šol, se je že svoj čas pričela v Pesnici akcija za ustanovitev in zgradbo nove šole na Pesnici. Všolane bi bila ce'la občina Ranca, Jelenče, Pesniški dvor, del Dobrenja in del Gačnika. Pobrani so bili za šolo že podpisani in izkazalo se je, da bi imela nova šola krog 200 otrok. Šla je vloga na sresko poelavarstvo, ki je zadevo odstopilo velikemu županu, odnosno prometnemu oddelku. Od tam je bil spis vrnjen predlažateljem z zahtevo, da se iz'avi za šolo tudi občinski odbor v Pesniškem dvoru. Ta pa še danes o stvari ni sklepal in zdi se, da so na delu neke temne sile proti predlogu, ki je v veliko korist prebivalstva, zlasti otrok navedenih krajev, ki bi jim ne trebalo več tako daleč hoditi v šolo. Temu se čudimo tem bolj, ker bi občina itak morala prispevati za razširjenje šole v Jarenini, če ne pride do zgradbe nove šole v Pesnici. Pripomniti pa še treba, da je za šolo v Pesnici že iz' časov pred vojno v Gradcu posebna Draschova ustanova, ki znaša danes krog 22.000 Din. Upamo, da se bodo merodajni močje v vseh navedenih občinah končno odločili za energično skupno akcijo za novo šolo na Pesnici!

Nova teks'lna tovarna v Laškem.

Dosedanja cementna tovarna v Laškem je prešla v druge roke in se bo opustila, tovarniški prostori pa se bodo preuredili za predilnico. Ker je tudi bivša pivovarna bila lani preurejena v tovarno za usnje, ki jo vodi znana tvrdka Gerkman in ker se bo najbrže že letos gradila tudi nova pivovarna slovenskih gostilničarjev, bo Laško postalo važno industrijsko središče s preko 1000 delavci in delavkami.

Mežiška podružnica SPD »Peca«

javlja članom, da se bo vršil v nedeljo dne 23. feb. ob 2. popoldne v Mežici v dvorani Troha 4. redni občni zbor s sledečim dnevnim redom: Poročila funkcionarjev, volitve odbora podružnice in računskih pregledovalcev, volitev delegatov za skupščino osrednjega društva, posebni predlogi in slučajnosti. Ker je dnevni red radi volitve odbora zelo važen, se prosi članstvo, da se polnoštevilno udeleži občnega zbora, na katerega so vabljeni tudi vsi prijatelji planinstva.

Velika kavarna.

Danes, ponedeljek, kabaretni večer. Modra reduta je iz tehničnih razlogov preložena na poznejši čas. 491

Levo nogo zlomila

si je včeraj 16. tm. krog pol 8. zvečer na potu iz Vetrinjske ulice na Glavni trg Frančiška Rivec, soproga vulkanizatorja pri mestni občini. Prepeljali so jo v bolnico.

Mariborska vremenska postaja

je pokazala včeraj maksimum temperature 8.8 C, minimum — 2.8 C. Zjutraj ob 7. je bilo — 1.7, ob 14. uri + 7.5, ob 21. uri + 3.7. Danes zjutraj ob 7. uri je bilo 0.3. Padavin je bilo danes do 7. zjutraj 5.3 mm. Novo zapadli sneg so kmetijski strokovnjaki in kmetje toplo pozdravili, ker bo vplival zelo ugodno in je nevarnost pozebe za trte in setve manjša.

Himen.

V soboto se je poročil v magdalenski cerkvi v Mariboru g. Josip Perše, strojni stavec Mariborske tiskarne, z gospo Milko Potisk iz Studencev. Bilo srečno!

Ivan Dekleva — 60letnik!

Vpokojeni poštni zvančnik, gospod Ivan Dekleva je praznoval včeraj v krogu svoje rodbine svojo šestdesetletnico. Jubilant je že od l. 1898 — torej 32 let nepretrgoma član Sokola. Razen tega je bil ne-le ustanovitelj stavbene zadrage »Naš dom« v Trstu, ampak tudi aktivni član 12 raznih drugih društev. Vsled svoje agilnosti je postal trn v peti laškega fašizma in je moral med prvimi zapustiti rodno grudo. V Mariboru je našel novo domovino. Lansko leto ga je zadel krut udarec z nenadno in še do danes nepojasnjeno izgubo sina Stanka. Želimo skromnemu jubilarcu in agilnemu narodnemu delavcu Ivanu Deklevi še mnogo let čilega življenja!

Senzacija za Maribor

bo brezdvomno gostovanje slovitega ruskega grotesknega teatra »Sinja ptica«, ki gostuje 19. in 20. t. m. v gledališču. V Ljubljani je bilo njihovo gostovanje pet dni pred začetkom že razprodano, istotako v Zagrebu, kjer so morali podaljšati gostovanje za štiri večere. Cene hudožestveniške, čeprav šteje ansambl »Sinje ptice« nad 40 oseb. Rezervirajte vstopnice!

Iz Svečine.

V Špičniku je umrla 13. t. m. in bila v soboto na tukajšnjem pokopališču pokopana gospa Marija Dreisiebner, stara 72 let, mati odličnega posestnika in narodnjaka, bivšega tamošnjega župana gosp. Ivana Dreisiebnerja. Vrli ženi blag spomin! — Minolo sredo je pogorela v Špičniku viničarija avstrijskega državljana Dienerja. — Lansko vino, ki smo ga imeli itak prav malo, smo skoro že razprodali, le tuintam je še kaka mala količina. Minoli teden smo v goricah rez še skoro dokončali. —

V skalovju in večnem snegu,

je naslov filmskim predavanjem, ki jih priredi ZSP-SPD v sredo 19. t. m. ob 17. in ob 20. uri v kino »Apollo«. Pri tej priliki se bo predvajal 2500 m dolg film, ki nam bo prikazoval nešteto lepih izletov v kraljestvih večnega snega in ledu ter v visokoalpskem skalovju. Ta prvovrsten film, ki sta ga posnela v Krkonosih, avstrijskih in švicarskih Alpah znana alpinista in fotoamaterja gg. Koranek in Baumann z Dunaja, je vzbudil največje zanimanje v inozemstvu ter ga je strokovna kritika ocenila kot do sedaj še neprekosljivega in po drugih filmih nedoseženega. Krasne snežne, ledene in skalovite pokrajine, nadalje nazorno prikazovanje težavnega dela alpinistov pri zmagovanju skoro nedostopnih gorskih vršacev, bodo zanimali vse ljubitelje narave, planince in zimske sportnike. Pripominjamo še posebej, da vsebuje film strogo samo naravne posnetke brez uporabe vsakršne umetne primesi in filmske opreme. Ker bo dajal med predvajanjem stvaritelj filma g. Koranek sam osebno potrebna pojasnila, bo film dosegel gotovo še večji uspeh pri slehernem posetniku predstave. —

Prijet vojni begunec.

Včeraj zvečer je mariborska policija aretirala 26-letnega vojnega begunca Franca Leskovska in ga danes oddala komandi mesta.

Šipo na električni uri

na voglu Aleksandrove in Sodne ulice je včeraj razbil neznan storilec. Otroci, ki so se v bližini igrali, so stražniku izjavili, da je vozil mimo osebni avto in da je izpod njegovih koles priletel kamen v šipo.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Torek, 18. februarja ob 20. uri »Sneg«. ab. C. Kuponi.

Sreda, 19. februarja ob 20. uri. Gostovanje »Sinje ptice«.

Četrtek, 20. februarja ob 20. uri. Gostovanje »Sinje ptice«.

Celjsko gledališče.

Sreda, 19. februarja ob 20. uri »Radikalna kura«. Gostovanje Mariborčanov.

Ptujsko gledališče.

Petek, 21. februarja ob 20. uri »Sneg«. Gostovanje Mariborčanov.

»Sinja ptica« v mariborskem gledališču. Velika senzacija bo za Maribor brezdvomno gostovanje svetovnoznane ruskega grotesknega teatra »Sinja ptica«, ki priredi pod vodstvom svojega ravnatelja g. Južnega dve gostovanji v sredo in četrtek, 19. in 20. t. m. Vprizori več izredno veselih in grotesknih eno- in dvodelank, kakor recimo »Kolači«, »Mačji koncert«, »Kavkaški prodajalec sadja« itd. V Ljubljani je bilo gostovanje »Sinje ptice« pet dni pred njihovim prihodom že razprodano, kar je najboljši dokaz za njihovo umetniško kvaliteto. Rezervirajte vstopnice!

Spored koncerta Vaše Pridhode dne 21. februarja.

Prihoda polaga največjo pažnjo na sestavo sporedov. Ima jih naštudiranih veliko število, toda pod nobenim pogojem ne vzame iz enega kake skladbe, da

Za narodno vzgojo obrtnega in trgovskega naraščaja

POTUJČEVANJE SLOVENSKE DECE. — JEZIK NAŠIH OBRATOV IN STROKOVNIH ZADRUG. — ZA ZAKON ZA NARODNO VZGOJO.

V živahni debati, ki se je razvila med Vatikanom in fašističnim Rimom, smo spoznali vso veliko važnost, katero polaga Italija na narodno in državno vzgojo svoje mladine, čeprav smo iz njene prakse to lahko posneli že poprej. Prav tako veliko skrb pa posvečajo nacionalni in patrijotični vzgoji tudi druge države in drugi narodi. V novih šolskih zakonih, ki se v poslednjih letih uvajajo širom Evrope, je ta tendenca vedno bolj vidna in v tem duhu je bil izdelan tudi naš najnovejši zakon o osnovnih šolah. Vzgoja se je do skrajne meje, kolikor je to pri nas zaenkrat sploh bilo mogoče, podpržavila in naloga državne šole je vzgojiti naš naraščaj ne samo za vsakdanje potrebe življenja, ampak tudi za vse naloge narodne in državlanske zavesti.

Med tem pa, ko se povsod usmerja vzgoja v tem pravcu in ko se uveljavlja isto načelo tudi pri nas v osnovnem in dalje višje organiziranem šolstvu, opazamo pri vzgoji našega obrtnega in trgovskega naraščaja v Mariboru, Celju, Ptuj in skoraj v vseh podeželskih mestih in trgih naravnost škandalozne razmere. Naši obrtni in trgovski vajenci, skoraj brez izjeme otroci slovenskih staršev, se brez sramu in pomislekov zavajajo v narodno mlachnost ali pa naravnost v nemčurštvo in nemškutarijo. Kamorkoli pogledamo v naše obrtne delavnice in trgovine, povsod vidimo, da se vrši vse notranje poslovanje v nemščini. Le redke so izjeme, ki pa skoraj samo potrjujejo pravilo. Toda ta vzgoja, ki se prav nič ne zaveda, da je l. 1918. prenehala eksistirati bivša Avstrija in da je namesto nje vstala svobodna Jugoslavija, gre celo tako daleč, da se v Mariboru uporablja nemščina tudi pri raznih pomožnih izpitih. Da je ob taki vzgoji naš obrtni in trgovski naraščaj v narodnem in državnem oziru popolnoma pasiven, ako ne našim stremljenjem celo nasproten in da je ravno on v glavnem tisti faktor, ki vzdržuje in nadaljuje tradicijo nemčurstva, je pač docela razumljivo, kakor je v zvezi s tem nadalje razumljivo tudi to, da se vrši večina po-

slovanja in uradovanja nekaterih naših strokovnih zadrug še danes, po enajstih letih Jugoslavije, v tujem in ne v državnem jeziku!

Toda naša trgovska in obrtna mladina spada prav tako med naš narodni naraščaj kakor vsaka druga in je zato skrajni čas, da se temu zavajanju enkrat za vselej napravi konec. Časi, ko so se bodisi iz strankarskih ali katerih koli drugih ozirov tolerirali razni zavajalni manevri protidržavnih, anacionalnih, iredentističnih in internacionalističnih elementov, so s 6. januarjem končali. Danes takih ozirov ni več in kar noče prostovoljno razvijati svojega dela v smeri narodnega in državnega preporoda nove kraljevine Jugoslavije, to je treba k temu prisiliti. Če je država znala najti sredstva in pota, da je odstranila vse druge ovire pri obnovi našega narodnega in državnega življenja, jih bo našla in morala najti tudi za odstranitev nemškutarije, pa bodisi da se ta zavija v rdeč ali katerikoli drugi plašč.

Potrebno in nujno je tedaj, da se ustvari zakon, ki naj poskrbi za narodno in državno vzgojo tudi pri osnovni šoli odraslih mladini, pred vsem pa pri obrtnem in trgovskem naraščaju, ki bo v bodočnosti tvoril jedro pridobitnega dela našega naroda in naše države in bo na njegovih ramenih v glavnem slonel uspeh našega narodnega gospodarstva. Preden se tak zakon ne uveljavi, je pa potrebno, da se vsi, ki morejo tu kakorkoli uplivati, zavzamejo za to, da se sedanje metode nehajo čimprej, kajti pod nobenim koli pogojem ne moremo več dopustiti, da bi se deca slovenskih, čeprav morda tudi nezavednih staršev, vzgajala še v letu 1930. za narodne odpadnike in janičarje. Naš narod je dal v 1000 letih Nemcem dovolj krvnega davka, odslej pa ga ne sme dati več niti kapljice. To naj dobro pomislijo predvsem tisti, katerih se to v prvi vrsti tiče in naj se po tem ravna, da ne bo potem presenečen. Če hočejo složno živeti z nami, potem naj se uklonijo, da jih ne bo treba šele uklanjati z zakoni in preventivnimi ukrepi.

opora rednemu učitelju. Za svetovno literaturo — zlasti v srednjih šolah — so potrebna predavanja učiteljev, ki so se poglabili v dela velikanih, duha in persesa in ki znajo povdariti zlasti značilne momente, ki so za pojmovanje osebnosti teh velikanih potrebni. Za učence je takšno predavanje cel dogodek, za rednega učitelja pa olajšanje v delu.

Že ti kratki podatki podčrtavajo pomen šolskega radia. Radio je na ta način pomožni organ v rednem šolskem pouku. Seveda se z radijem ne da nadomestiti živa oseba, učitelj. Taka zamisel bi bila pretirana, vendar pa radio

kot pomožni organ v pouku donša prapremišljeni in pedagoški uporabi šoli, učiteljem in učencem neprecenljive koristi. Radio postaja na ta način last splošnosti, kakor je bil poprej le last posrednika. Strokovnjak pa, ki v radiu predava, postane na ta način skupni posredovalec vede in znanja za celo državo, za vso njeno mladino, pravi dobrotnik svojega naroda. V tem je tudi smisel šolskega radia, in ni dvoma, da se bo ta institucija vedno bolj razvijala in da bo v polno zadovoljstvo vršila svojo nalogo.

Sport

ISSK Maribor — SK Ilirija 5:2 (4:2)

Prva nogometna tekma v spomladanski sezoni je prinesla ISSK Mariboru visoko zmago nad ljubljanskim prvakom SK Ilirija.

Ugodno je iznenadil ISSK Maribor in je zmago več kot zaslužil. Izvrstna je bila ožja obramba z izbornim vratarjem Korenom II. na čelu, ki je držal neverjetno sigurno par težkih bomb. Tudi njegov brat je bil v izvrstni formi, dočim je Pliberšek preveč bojazljiv. V krilski vrsti je briljiral Kirbiš, brezdvomno eden izmed najboljših igralcev na polju ter je bil kot srednji krilec ne le sijajna opora moštva, temveč tudi izvrsten v dodajanju ter je večkrat ogromno koristil v ofenzivi. S teamskim halfom se je poznalo, da sta nastopila brez treninga. Na pad se je izkazal jako prodornega, kar je brez dvoma pripisovati Bertonciju, ki je tudi zabil dva gola. Hreščak II bi bil še boljši, da ni kazal včasih nepotrebne bojazljivosti, ako je startal nanj branilec. Knajžer in Starc sta v splošnem dobro zaigrala, a vendar bosta morala še precej trenirati, predno bosta dosegla svojega partnerja Bertoncija. Napad je pa od lanskega leta mnogo pridobil, ker je opustil hiperkombiniranje, zato pa več in dobro strelja.

Moštvo ljubljanskega prvaka je razočaralo in je posebno v prvi polovici nudilo skrajno slabo igro ter se mora zahvaliti v tem delu igre neodločnosti mariborskega napadalnega kvinteta, da ni prejelo več golov. Moštvo SK Ilirije je igralo jako razorano in je le na momente podalo lepo skupno igro. Vrtar je bil malce nesiguren, dočim sta branilca bila jako dobra. Krilska vrsta nikakor ni zadovoljila. Slab dan je imel Unterreiter, ki je igral v napadu. Napad je imel vodilni sili v obeh krilih, dočim je notranji trio preveč okleval; v tem pogledu je posebno grešil Doberlet, ki je z nepotrebnim zadrževanjem žoge le povzročil, da je mogel Maribor pravočasno koncentrirati svoje sile v obrambo in s tem odvrniti nevarnost.

Sodil je gosp. dr. Planinšek izvrstno.

Državno prvenstvo v smučanju.

Včeraj so se vršile na Gorenjskem smuške tekme in skoki za državno prvenstvo dravske banovine. Rezultati so bili naslednji: Skoki: na skakalnici v Kranjski gori 1. Šramel Bogomir (SK Ljubljana) 198,6 točk. 2. Janša Janko (SK Bled) 197,3. Janša Jože (SK Ilirija) 186,1. 4. Zupan Ervin (SK Ljubljana) 176,3. Najdaljši skok dneva sta dosegla Šramel in Janša Jože in sicer 23,5 m; s padcem pa Kačar 25,5 m, ki pa je bil diskvalificiran. Smuški tek na 15 km se je izvršil v Mojstrani; bila je to obenem prireditve saveza ter tudi smučarskega kluba Dovje-Mojstrana. I. razred: Janša Jože (SK Ilirija) 53:30; 2. Janša Janko (SK Bled) 55:10; 3. Godec Tomaž (SK Bohinj) 53:42. 4. Režek Boris (SK Ilirija) 56:14. II. razred: 1. Dolinšek Mirko (SPD Maribor) 57:47. 2. Rabič Maks (SK Mojstrana) 1 ura. 3. Kočar Lado (SK Brstvo) 1:05:40. III. razred: 1. Jakopič Albin (SK Mojstrana) 57:15; 2. Arh Lovro (SK Bohinj) 59:05; 3. Gašparin Janko (KS Bohinj) 1:00:12. Rezultati za prvenstvo dravske banovine: 1. Janša Jože 53:30; 2. Janša Janko 55:10; 3. Godec Tomaž (SK Bohinj) 55:42. Rezultati v kombiniranem tekmovalju: 1. Janša Jože 426,1 točk. 2.

Janša Jakob 423,5; 3. Šramel Bogo 483,1. S tem je postal Janša Jože petič državni prvak v smučanju.

Glavna skupščina JNS.

Na včerajšnji konferenci delegatov poudarjajo v Beogradu se je razpravljalo o reorganizaciji Jug. nogometnega saveza. Tako so delegati LNP gosp. Lukežič (Hermes), Marinič (Železničar) in Kuret (Primorje) stavili predlog, da bi se reorganiziralo tudi prvenstveno tekmovalje. Ljubljanski nogometni podsavez bi bil v bodoče zastopan v državnem prvenstvenem tekmovalju z dvema moštvoma. Zagrebški podsavez je zahteval, da bi se ustanovil vzhodni in zapadni podsavez, dočim bi bili vsi ostali podsavezi uklijeni. Zborovanje je imelo namen, najti podlago za odstranitev nesporazuma med upravo nogometnega saveza v Zagrebu in podsavezi, kar se pa ni posrečilo. Debata je trajala ves dan, vendar pa ni prišlo do sporazuma. Vsi delegati so končno pristali na predlog, naj se ZNP in BLP dovoli širša avtonomija. Vprašanje prenosa sedeža savezne uprave je ostalo nerešeno in je prepuščen v odločitev glavni skupščini, ki bo 16. marca t. l. v Zagrebu. Interesantno je, da so za prenos saveza iz Zagreba v Beograd glasovali vsi podsavezi razen zagrebškega.

Domači sport.

Beograd: medmestna tekma Beograd Zagreb 4:0 (3:0). Zaslužena zmaga beograjskega moštva.

Zagreb: pokalne tekme Sparta: Croatia 1:1 (1:1); Viktorija: Concordia 4:0 (2:0).

Ljubljana: Ilirija: Slovan 5:0 (3:0).

A. S. K. Primorje v Gradcu.

Nogometno moštvo A. S. K. Primorje je gostovalo v soboto in nedeljo v Gradcu in je obe tekmi izgubilo. V soboto je igralo proti S. K. Sturm 1:3 (0:0), včeraj z Graškim Sportklubom 1:4 (0:4).

Inozemski sport.

Dunaj: prvenstvene tekme: W. A. C. Admira 5:2 (2:0); Vienna-Sportklub 4:1 (2:1). Rapid-Hakoah 3:1 (3:0); Austria Nicholson 3:3 (2:0); Hertha - FAC 2:1 (1:1).

Budimpešta: Wacker (Dunaj)-Ferencváros 4:1 (0:1). Sijajna zmaga Dunajčanov nad madjarskim prvakom. Prvenstvene tekme: Kispest - Somogy 3:1 (3:0). III. okraj - Attila 1:1 (0:0). Bockaf-Fünfkirchen 4:0 (2:0); Bastya-Nemzet 5:1 (2:1); Ujpest - Hungaria 6:3 (4:3).

Praha: prvenstvene tekme: Sparta, Bohemia 2:0 (1:0); Slavia-Viktoria 2:2 (2:0).

ISSK Maribor.

Drevi ob 20. uri v Grajski klozi seje upravnega odbora.

Koliko znaša tonaža vojnih mornaric treh največjih pomorskih sil?

Prvi lord angleške admiraltete Alexander je podal angleškemu parlamentu poročilo o stanju tonaže vojnih mornaric Anglije, Japana in Zedinjenih držav meseca avgusta l. 1914 in koncem leta 1929. Glasom njegove statistike je znašala celokupna tonaža vojnih ladij Vel. Britanije meseca avgusta 1914 letu 2.160.326 ton, koncem 1929 l. pa 1.201.230 ton; Japana 522.082 in 771.908 ton; Zedinjenih držav 848.403 in 1.095.992 ton. Zmanjšala se je torej angleška, pomnožili pa ste se japonska in ameriška vojna mornarica.

Osemdesetletnica

je obhajal včeraj 16. tm. v Pragi znani češki pisatelj in bivši glavni urednik »Narodne politike« g. Vaclav Beneš Šumavský.

Radio v šolah na Danskem

OD 4487 OSNOVNIH ŠOL IMA ŽE NAD 3000 ŠOL RADIO. — VELIKI USPEHI V UČNEM POGLEDU.

Moderno šolstvo je kmalu spoznalo v radiu izredno pomožno sredstvo pri šolskem pouku. Prednjačita v tem pogledu Amerika in Anglija, niso pa zaostale tudi druge napredne države, zlasti skandinavske, ki so znane po celem svetu po svojem visokem razvoju šolstva. Švedska, Danska in Norveška so se takoj oprijele ideje modernih pedagogov in v Skandinaviji so nastali posebni »šolski radio-zavodi«. Na Danskem so pričeli z uvedbo šole pred dvema leti, a že kmalu so se pokazali lepi uspehi. Izvedena je bila obsežna propaganda za šolski radio. Danes od 4487 osnovnih šol na Danskem že nad 3000 šol uporablja radio v svojem šolskem delu kot izredno uspešno pomožno sredstvo.

Delokrog šolskega radia je s posebnimi zakoni točno določen. Največja težava je sprva obstojala v tem, da je šolski radio sestavljal programe svojih emisij vedno samo za 14 dni. Sedaj pa se že začetkom vsakega šolskega leta točno določi shema šolskih emisij, tako da vsak šolski upravitelj lahko določi tudi shemo dela na svoji šoli na ta način, da šolske emisije dodobra izkoristi, ne da bi pri tem trpel šolski pouk, ampak le pridobil. Na Danskem so redke šole, kjer bi bil en učitelj za vse predmete skozi celo leto, ampak ima skoro vsaka šola pouk urejen tako, da so za gotove predmete posebni strokovni učitelji. Na ta način je naravno šolski radio izvrstno pomožno sredstvo za šolski pouk, s katerim se izpolnijo praznine in ki dajejo celemu pouku oboležje ugodne spremembe ter nudijo v gotovih slučajih tudi praktično korist.

Zlasti se uporablja šolski radio pri predmetih, pri katerih je tem potom razlaga učencem najbolj praktična in uspešna. Predvsem v pouku glasbe, kjer je treba poleg predavanja tudi preciznega izvajanja, kar pa zmore samo strokovnjak, celo težko povprečni učitelj. Prednost šolskega radia se pokaže tudi v slučaju, če treba n. pr. razložiti učencem delo v gotovih panogah industrije, in predava o tem v radiu sam industrijalet ali vodja podjetja, kar izredno ugodno upliva na fantazijo otrok in pospešuje razumevanje. Vrednost šolskega radia v tem pravcu je neprecenljiva.

Tudi v ostalih predmetih so uspehi pouka potom šolskega radia očitni. Zlasti pri pouku tujih jezikov. Treba je, da otroci čujejo pravilno izgovorjavo in naglas. Strokovni učitelj, ki govori perfektno dotični jezik in je celo iz dotične dežele doma, lahko vzbudi interes z materijalom, ki ga otroci ne najdejo v svojih knjigah, ter jih tako še bolj zainteresira za ta jezik. Zemljepisje, ki je pri poučevanju iz predpisanih knjig mnogookrat suhoparno, postane priljubljen predmet, ako čujejo otroci poleg monotonih predavanj stalnega učitelja tudi nekoliko predavanj o raznih deželah potom radia iz ust strokovnjaka, ki sam dobro pozna dotične dežele in povdarja v predavanju zlasti interesantne momente, ki otroke privlačijo. Na ta način otroci veliko bolje pojmujejo in predmet se jim priljubi. Isto je v zgodovini. Ako predava posamezne odlomke strokovnjak, ki je ta odlomek temeljito proučil, in ki s zanimivimi podrobnostmi privlači otroško fantazijo, je to neprecenljiva

Michel Zévaco

Lukrecija Borgia

Zgodovinski roman

28

»Dekle vas je gotovo tudi kmalu vzljubila, kakor ste jo ljubili vi?«

»Resnica je, vitez! Najina medsebojna ljubezen je bila vsak dan večja... Sklenila sva bila, da se poročiva... Rosita — to je ime, ki ji ga je dala Maga — me je ljubila z ljubeznijo, ki je bila prav tako naivna in preprosta, kakor njeno lastno deviško srce... In strast, ki sem jo čutil zanj, že prvi dan, je bila čimdalje močnejša... Naposled sva pred nekaj dnevi došloča dan za najino poroko; takrat pa me je Maga prosila, da naj pospešiva to reč... in takoj nato, da se naj odstraniva iz Rima... Strašna nevarnost je pretila Rositi... Kakšna je ta nevarnost — te skrivnosti mi Maga ni hotela izdati... Toda zdela se mi je tako preplašena, da sem sklenil nemudoma storiti po njenih besedah... Pripravil sem vse za najin odhod... in nato, baš nocoj ponoči, sem šel po Rosito in sem jo povedel v cerkev Angelov, kjer naju je duhovnik poročil... Ah! vitez... in nato je sledila tista strašna katastrofa!...«

Rafael je prebledel, in znoj groze mu je orosil čelo.

»Pogum, pogum!« mu je dejal Ragastens.

»Prisegam vam, da ga potrebujem, bogme da... Par minut po dveh popoldne sva stopila iz cerkve in hitela proti Florentinskim vratom, kjer sva imela najti voz; takrat pa sva bila nenadoma napadena... Dobil sem tako silen udarec po glavi, da sem izgubil zavest... Ko sem se vzdrnil iz omedlevice, je bila Rosita izginila... Tekel sem k Magi... in tudi nje ni bilo več v njeni hiši v ghetu!...«

»In kaj domnevate?«

»Mar vem?« je vzkliknil Rafael, premagujoč svoj obup. »Rosita je bila ugrabljenka... Menim, da je to tista nevarnost, pred katero me je Maga svrnila... Prejane je bila ugrabljenka tudi Maga sama... Toda od koga? ... S kakšnimi sovražniki imam opravka? ... Kaj hočejo doseči? ... To je tisto vprašanje, nad katerim si zaman razbijam glavo... Odhajate od Mage sem se hotel vrniti k prijatelju, ki mi je bil pripravil voz... Toda žalost je premagala moje sile... Zgrudil sem se, meglja mi je zakrila oči; bilo mi je, kakor da moram umreti tam na tlaku, in morda bi bil res umrl, da ni bilo vas... To je zdaj vsa moja historija...«

Ragastens je pazljivo poslušal to povest. Sanzio je bil izrekel njene zadnje besede s komaj še razločnim glasom. Očividno je bilo, da mladi mož strašno trpi in da napenja vse moči, da bi premagal svojo bolečino.

Ragastens ga je prijel za roke:

»Pogum!« je ponovil. »Vaša avantura je žalostna, to je gotovo... Toda ni vam treba še obupati... Stojte: ali se vam prav nič ne zdi, kdo bi bili ti sovražniki, o katerih vam je govorila Maga?«

»Žalibog, niti malo ne!... Ah, zakaj jih ne poznam!«

»Kaj bi potem storili?«

»Vrgel bi se nadnje... Z ognjem ali mečem bi vdrl v njihovo skrivališče, in kakor hitro bi si pogle-

dala z ugrabiteljem v oči — pa najsi bo kdorkoli — bi bila moja usoda kmalu odločena: mrtev ali živ, toda trpljenje bi bilo pri kraju... Kajti, ali bi me ubili, ali pa bi bila Rosita moja...«

»Vaše sredstvo ima svoje vrline... toda ugrabljenja je vseeno treba poznati... Ali se zavedate kakih sovražnikov?«

»Sovražnikov? ... Ne...«

»Pa morebiti tekmece v ljubezni?«

Rafaela je izpreletel trepet.

»Prav to me navdaja z obupom!« je vzkliknil. »To je tista misel, ki mi žge prsi in mi razbija v glavi, da mi hoče razpočiti... Ah, vi vidite dobro! Nobenega dvoma ni... Moral je biti nekdo, ki je ljubil Rosito... Maga je vedela za to... Posvarila me je... a prekasno!...«

Mladi slikar je vil roke.

»Verjemite mi,« je povzel Ragastens ves ganjen, »da boste zmagali samo z mirnodušnostjo in hladnokrvnostjo...«

Rafael je potrto zamahnil.

»Da... samo hladnokrvnost vam bo odprla jasen razgled v tem položaju... Vzemiva najhujši slučaj. Reciva, da je kak tekmece ugrabil vašo Rosito... Ona vas ljubi, kajne?«

»O, tega sem vsaj gotov!«

»Ženska, ki ljubi, je močna! Sposobnosti njenega duha se podesetorijo... Tega si nikar ne mislite, da bo Rosita mirno sprejela položaj, kamor je prišla... Nadzirali jo bodo, o tem ni dvoma... toda z gotovostjo ste lahko prepričani, da že v tem hipu dela na to, da vas obvesti...«

»Ah, vi mi vračate življenje!... Vsega tega nisem bil pomislil!...«

»In drugič, kakor sem vam povedal, razpolagam z nekolikim vplivom... Visok gospod v Rimu mi je naklonjen... Res je, da ga hočem zapustiti... Toda prepričan sem, da bo rad povzročil temeljito preiskavo...«

Rafael je vstal in se vrgel Ragastensu v naročje.

»Rešitelj moj!« je vzkliknil. »Dvakrat me rešujete... In če pomislim, da vas pred eno uro še nisem poznal in da bi bili lahko šli mimo mene, ne da bi me bili videli... če prevdarjam združenje okoliščnosti, ki so mi podarile v vas tako nepričakovane prijatelja, se čutim vsega prerobenega in si pravim, da je najino srečanje najsrečnejši dogodek mojega življenja, odkar sem srečal Rosito...«

Ragastens se je nasmehnil. To prekipevala veselja, ki je bilo pravzaprav njegovo delo, je nekoliko hladilo njegovo lastno bol.

»Pojdite,« je dejal, »in ostanite mirni, dokler se zopet ne vidiva...«

»Kdaj se vidiva?« je vprašal Rafael željno.

»Najkasneje v dveh urah... Povejte mi, kje vas najdem...«

»Pri tistem prijatelju, ki sem vam pravil o njem... Ime mu je Machiavelli, a stanuje v ulici Štirih Studentov, tik nasproti spomeniku, ki nosi to ime...«

»Dobro... Pričakujte me torej pri svojem prijatelju Machiavelliju... In bodite potolaženi!«

Nova prijateljstva sta stisnila drug drugemu roko in Rafael je planil na prosto, pokrepčan, poln nade in poguma. Ragastens pa je globoko zavzdihnil in zamrmral:

»Kako srečen je on... ker je ljubljen!«

XVI.

Papežinja.

Ragastensu je bila minila noč brez spanja; vzlic temu pa ni čutil nobene potrebe, da bi si odpočil. Nocojšnji dogodki in misli, ki so vrele po njegovih vročih razgretih možganih, so ga bile tako razburile, da bi ne bil mogel zatisniti očesa.

Priporočil je Kapitana skrbi mojstra Bartholomea in se peš napotil proti Svetoangelskemu gradu. Še vedno je bila zgodnja jutranja ura; toda Ragastens je vedel, da knez Borgia vstaja zarana.

Ko je vitez dospel v predsobo, ki so ležale pred Cezarjevimi sobami, jih je našel prazne: nobenih dvorjanov, nobenih častnikov... Nek dvorni uradnik pa je stopil k Ragastensu:

»Njegova Svetlost je ta hip v Vatikanu,« mu je dejal. »Nalog imam, da sporočim to gospodu vitezcu.«

»V Vatikanu? ...«

»Da; danes dopoldne je pri Njegovi Svetosti slovesna avdijenca.«

»In, pravite, da vam je knez naročil, da me obvestite?«

»Njegova Svetost mi je celo ukazala povedati vam, da bo čakal gospoda viteza v papeški avdijenci dvorani.«

Ragastens je odšel. Nekaj minut kasneje je stopil v Vatikan ter se napotil v državne sobane.

Tu je čakala množica, nad katero je plaval šum mnogoglasnega mrmranja, in je pozorno upirala oči na monumentalna vrata avdijenci dvorane.

Od časa do časa so se ta vrata odprla. Vodnik, ves trd v svojem kostumu iz težkega belega satina, se je prikazal v sredi med dvema glasnikoma, zaklical ime, eden izmed glasnikov ga je ponovil in zaklical v množico.

Takoj nato je stopil iz trume kak kardinal, kak častnik ali skupina odposlancev, ki so sledili vodniku in izginili za vrati pričakovanja.

Nato je zopet ponehal svečani molk, ki je bil nastal v tem trenutku, in nadomestilo ga je zamolklo šumenje polglasnih razgovorov, dočim je množica čakala, da se vodnik iznova prikaže med vrati.

Kardinali in škofje so sedeli v globokih naslanjačih in se razgovarjali s počasnimi vzmagi svojih belih rok; častniki plemenitaške garde so rožljali z zlatimi ostrogami in naramnicami; mladi, nališpani in parfimirani duhovniki so dišali kakor lepe ženske; in dvorjaniki so prežali, kdaj se prikaže gospodar, da bi se pripravili za smehljaj njegove naklonjenosti.

Ragastensu je prišlo na um, da bi marsikatera kraljevska preddvorana nudila žalostno sliko, če bi jo primerjal s papeževom. In z neodljivo silo se je v njem obnovila misel na tisto Beatrice, na neustrašeno in prestolno Primavero, ki si je skoraj osamljena sredi ukročene Italije upala kljubovati orjaku.

Lakaj se je dotaknil njegove roke. Ragastens se je zdrnil.

»Naj mi gospod vitez oprost,« je zamrmral sluga polglasno.

»Česa želite?«

»Če bi gospod vitez hotel iti z menoj,« je dejal lakaj.

(Nadaljevanje sledi)

Mali oglasi, ki služijo posredovanju in socialne namene oblikovani, vsaka beseda 30 p, najmanjši znesek Din 5.—

Mali oglasi

• Znak, dopolnjevanje in oglaševanje ali reklamiranje značaja: vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 10.—

V najem se odda s 1. aprilom

stanovanje 3 sobe, kuhinja v pritličju, skupno z lokalom in velikimi kletnimi prostori. Naslov v upravi. 361

Veliko sobo,

s posebnim vhodom, električno lučjo takoj oddam boljšemu gospodu ali zakoncem brez otrok. Naslov v upr. lista. 472

20% kronske bone kupimo!

Plačamo najvišjo dnevno ceno. Pro-metna bančna družba, Maribor, Cankarjeva ulica 14. 307

Deklica z dežele,

stara 15 let poštenih starišev išče mesta pri boljši družini, k otrokom ter bi se učila tudi v gospodinjstvu. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »Pošte-na«. 492

Išče se

AKVIZITER

za oddajo plinskih aparatov. Ponudbe pod šifro: »Dober zaslužek« na upravo lista

Spominjajte se CMD!

Novo otvorena trgovina spremogom in lesom

TINNAUER

Maribor, Gregorčičeva 9

vhod tudi skozi Slovensko ul. 8 se priporoča cenj. občinstvu za blagohotna naročila. 479

Cene brezkonkurenčne! Postrežba točna in solidna!

Soferia - mehanika

in izvežbano

zensko moc

za prevzemanje in svetljenje jajc sprejme takoj

Krajnc

/v. Lenart. 490

Važno za juriste

Kazenski zakon, broš. Din 30.—

Kazenski pravni red, broš. " 40.—

vezan v platno " 52.—

Dr. Dolenc: Tolmač h kazenskemu zakonu, vez. v p. " 260.—

Te in vse druge zakone dobite v

Knjigarni Tiskovne zadruga

Maribor, Aleksandrova cesta 13

Cenjenemu občinstvu naznanjam, da sem otvoril

ATELJE ZA FINO MOŽKO PERILO

ter sprejemam naročila v svoji trgovini, **GOSPOSKA ULICA 24**, kjer imam na izbiri veliko zalogo čefirjev, popelinov in svile. Se priporoča

I. BABIČ.